

XXII. Országos Arany János Irodalmi Verseny

2014. november 10.

MEGOLDÁS

Kedves Kollégák!

Köszönjük, hogy több hónapos munkával felkészítették tanítványaikat a versenyre. Reméljük, örömet jelentettek az olvasmányok, sikeres volt a tanulókkal való együttműködés.

Az alábbiakban a megoldások leglényegesebb elemeit adjuk meg. Az elbírálás alapszem pontjai: a mű részletes ismeretének bizonyítása, a feladathoz való rugalmas alkalmazkodás, a szabatos és árnyalt fogalmazás.

A bíráló szaktanár csak az elvárhatóan teljes értékű válaszra adja a maximális pontszámot; a hiányos, pontatlan megoldást – a saját belátása szerint mérlegelve – köztes egész pontszámmal érték elje. Kérjük, fél pontot ne adjanak!

A megoldási kulcs **12** oldalas.

Nem küldhető tovább az a dolgozat (tartalmában bármennyire értékes), amelyben a **durva helyesírási hibák száma ötnél több**, vagy a **helyesírási hibák száma meghaladja a 30-at**, valamint az **olvashatatlan, rendezetlen írásképu** dolgozat.

Kérjük,

- **piros színű** tollal javítsanak;
- a jó megoldásokat jelöljék **pipával**, a hiányzókat **hiányjellel**;
- az elért pontszámokat a feladatok melletti **négyszögekbe írják be**, a feladatlap **összpontszámát vezessék át a címoldal aljára**;
- a **120 pontot elért dolgozatokat 2014. december 5-ig adják fel postán** a következő címre:

Arany János Irodalmi Verseny

Eötvös József Gimnázium és Kollégium

2890 Tata, Tanoda tér 5.

Köszönjük munkájukat, együttműködésüket!

I. Shakespeare: Szentivánéji álom – Arany János fordításában

1. Milyen helyszíneken játszódik a cselekmény?

Athén s egy közeli erdő/liget

2 pont

2. Egészítse ki az idézeteket az odaillő névvel!

„Vagy én csalódom, szemre-főre, vagy
A csintalan, gonosz manó te vagy,
Kit a nép Robin-pajtásnak nevez:
Ki pórleánynak rémülést szerez; (...)
Tévútra csal vándort, s kineveti.
De ki Hobgoblin, édes **PUCK** neven
Szólít, segíted, dolga jól megyen;
Nem az vagy-é?”

„Azonban, jer velem, Demetrius,
Egész, jertek mindketten velem:
Egy kis magános lecke vár reátok. -
Te meg, szép **HERMIA**, szeszélyidet
Atyád parancsának rendeld alá...”

„Van egy kies part, hol kakukkfű nő,
Hol dús virányt rukerc s ibolya sző,
Fölötte sűrű koncból mennyezet,
Vadrózsa, gyöngye jázmin fog kezét:
Ringatva ott szunnyad tánccal, zenével
TITÁNIA egy kissé minden éjjel...”

3 pont

3. A műben nagy szerepe van a varázslatnak. Soroljon fel legalább négyet!

- Oberon Titánia szemébe cseppenti a varázsvirág levét;
- Puck Zubolyra számárfejet varázsol, Titánia beleszeret Zubolyba;
- Oberon Demetrius szemébe cseppenti a varázsvirág levét;
- Puck Lysander hangján szólal meg;
- Puck Demetrius hangján szólal meg;
- Puck Lysander szemébe cseppenti a varázsvirág levét;
- Oberon leveszi a varázslatot Titániáról;
- Puck megszabadítja Zubolyt a számárfejtől.

4 pont

4. Egészítse ki a műben előadott színdarab színlapját!

Pyramus	ZUBOLY MIKLÓS	takács
THISBE	Dudás Ferenc	fűvő-foldozó
Thisbe anyja	Ösztövért Róbert	SZABÓ

5 pont

5. Ki mondja? Milyen szituációban?

„*Ide nekem az oroszlánt is!*”

Zuboly mondja a színdarab szereposztásakor. (2 pont)

„*Helyes a bölgés, Oroszlán!*”

Demetrius mondja, amikor a mesteremberek előadják a Pyramus és Thisbe című darabot.

(2 pont)

4 pont

6. Ki kit szeret? Állítsa párba az összeillő szereplőket!

- a) Hippolyta b) Pyramus c) Heléna d) Titania e) Thisbe
f) Oberon g) Theseus h) Demetrius

Összeillő párok: (A betűjeleket írja egymás mellé!):

a-g; b-e; c-h; d-f

4 jó megoldás **2 pont**

2 jó megoldás **1 pont**

1 jó megoldás **0 pont**

II. Eötvös József: A falu jegyzője

1. Soroljon fel öt „beszélő nevet” a regényből! Milyen tulajdonságokra/jellemzőkre utalnak az elnevezések?

Macskaházy Ádám – hízélgés, egyéni érdek
Nyúzó Pál – kegyetlenség
Kenyházy András – megvesztegethetőség
Karvaly Ágoston – ragadozó
Hajtó Pál – könyörtelenség
Konkolyi – értéktelenség
Sáskay Tamás – mohóság, telhetetlenség
Lágy, zenei hangzás – Tengelyi Jónás, Vándory Boldizsár
Porvár – elmaradottság, jelentéktelenség stb.
minden helytálló megállapítás elfogadható

5 jó pár **3 pont**

4 jó pár **2 pont**

3 jó pár **1 pont**

2. Egészítse ki földrajzi nevekkal a szöveget!

„Valahol a **TISZÁN** (folyó) inneni vagy túli terület valamely megyéjében, nevezzük **TAKSONY** megyének (...) fekszik **TISZARÉT** helysége. (...) most az egyszer legyen szabad a hosszú utcán végig, velök egyenesen a mezőre sétálnom, azon dombhoz, mely (...) mintegy negyed mérföldnyire áll a falutól s **TÖRÖKDOMBnak** neveztetik...”

4 pont

3. Kit ismer fel a leírás alapján?

a) „... szép férfi volt. A magas homlok, félig eltakarva holló fūrteitől, melyek vállaira folytak, fekete szemének merész tekintete, a férfias kifejezés, mely napbarnított vonásait bélyegzé, s a természetes méltóság, mely magas természetnek minden mozdulatában nyilatkozik – akaratlanul arra emlékeztetett: hogy azon emberek egyike előtt áll, kik a természettől gazdagon megajándékozva, saját körükben, bármily magas vagy alacsony legyen az, az első helyet foglalják el.”

VIOLA

b) azok „közé tartozott, kiket legjobban ildomosoknak nevezhetünk, s kik – habár a szó, mely e tulajdon megnevezésére szolgál, csak rövid idő óta jött ismét gyakorlatba... mióta személye a megye többsége által zászlónak tüzetett ki, mely körül pártok csoportoztak, kötelességének tartá más zászlókként jól ügyelni, vagy mint ellenei mondák, forogni a szél után... úgy, mint Magyarország középelvű emberei lenni szoktak: egyszer egyik, másszor a másik pártnak adva szavazatát...”

RÉTY SÁMUEL ALISPÁN

c) „életében sok szerencsétlenség érte; csak azon legnagyobbat említem, melyről erős lelkiületénél fogva maga ugyan sohasem szólt, de mely a megye jegyzőkönyvében áll. Főadószedő korában tudniillik a reábízott pénztárban hiány találtatott, s habár eleget mondá ő, hogy a pénz ellopott, s habár az egész megye hitt szavának, sőt nem is kételkedett senki, hogy ... a tolvajt látt is, mikor szobájából kiment, mit használt! A kormány ... adószedői hivatalától felfüggesztette...”

SÁSKAY TAMÁS

d) „... régi nemesember vala... Múltja, önmagára nézve, egyike a legérdekesebbeknek, és sajnálni lehet, hogy története, melyet egészen Goethe modorában, azaz: életet s költészetet vegyítve szokott elmondani, a jövő kornak nem fog feltartatni. Édesapjának ötödik fia, ki ismét édesapjának ötödik gyermeke lévén (...) a birtoknak csak számolás útján kitudható részét kapta örökségül... Gyermekségét apja kúriája körül nemes rokonaival birkózva vagy a libapáston falusi fiúkkal verekedve tölté...”

KARVALY ÁGOSTON

e) „mintegy ötven s hatvan év között lehetett, alacson, száraz... kit inkább hosszú megszokás, mint évek terhe hajtott meg. Halvány arc, hegyes orr s áll, bizonytalanul tekintgető szem, mellyel csak néha s mintegy véletlenül találkozik, de mely szúró tekintetét azonnal elvonja, mihelyt észrevéte, s kopaszság által nagyított homloka, melyet néhány ritka ősz fūrte környezte, oly észret képezének, mely előtt minden ember... rosszul érezé magát.

MACSKAHÁZY ÁDÁM

f) „... negyven és ötven között, azaz azon korban áll, melyet negyvenen túléltek emberek a férfikor legszebb idejének tartanak... Termete magas, s mint egyéb birtoka, szépen arrondirozott. Haja ... az erős szemöldök s gyöngye bajszocskája szerint ítélve, hihetőképp fekete. Arca csupa nagyságos méltóság, néha, s pedig elég csudálatosan harminc hónap után visszatérő s hat hónapig tartó időszakokban, midőn a tisztújítás közeledik, szerföltött nyájas és leereszkedő; egyébkor fölséges büszkeségű, melyet két hatalmas szemölcs még inkább nevel... Királynőnek gondolnád...”

RÉTYNÉ

g) „Ily szőke haj s fekete szem, ily szabályos vonások leírására tenta s papiros vajmi szegény eszközök; s hát a nyájas arc színezetéről mit mondjak? Ha havasról szólok, melynek csúcsát a nap első sugárai pirosra festik, míg aljok tiszta fehérén csillog ... eszedbe fogja-e juttatni ... piruló arcát, sötét szemének ragyogó tekintetét, piros ajkak mosolyát, egyszóval a lelket, mely szép arcain elédbé sugárik?”

RÉTY ETELKA

7 pont

4. A választást buzdító versikékkal segítették. Ki mellett kampányoltak az alábbi szövegekkel? Egészítse ki nevekkal a rigmust! **1 pont**

„Virágzik a tulipán,
RÉTY lesz a vicespán!”

„Aki NYÚZÓT/ BANDIT nem szereti, haj! haj! haj!
Azt az ördög elviheti, haj! haj! haj!”

5. Milyen tényezők segítették Viola kiszabadulását az elítélése utáni éjszakán? Soroljon fel legalább öt elemet!

- János, a huszár tervezte meg a szökést
- Violát a szabadból egy ablak nélküli helyiségbe, a magtárba zárták
- a magtárkulcsot és a pincekulcsot Kálmán megkapta az édesanyjától
- János leitatta a hajdúkat és az öröket
- János a hajdúk helyett örködött
- Peti cigány feszítő eszközöket szerzett be
- a komisszárius betegen otthon feküdt, nem számíthattak ellenőrzésre
- Kálmán a vendégeket igyekezett „eszöktől megszabadítani” a kártyázás közben
- a padlás deszkáit feszítették fel a szabadításkor
- létrán mászott fel Viola a padlásra
- Peti cigány lóval várta

5 elem **3 pont**
3-4 elem **2 pont**
2 elem **1 pont**
1 elem **0 pont**

6. Milyen kapcsolat van az alábbi szereplők között?

Réty Ákos – Tengelyi Vilma	szerelmesek
Kislaky Kálmán – Réti Etelka	szerelmesek
Macskaházy Jónás – Réty Sámuelné	szövetségesek
Vándory Boldizsár – Réty Sámuel	féltestvérek

4 jó válasz **2 pont**
3 jó válasz **1 pont**
2-1 jó válasz **0 pont**

III. Karinthy Frigyes: Capillária

1. Kihez szól a regény elején olvasható levél? H.G.Wellshez **1 pont**

2. Mit jelent a regény címe, a Capillária? A női nem országa **1 pont**

3. Idézza a regény elején olvasható mottót!

„Férfi és nő hogy érthetnék meg egymást? Hisz mind a kettő mást akar – a férfi a nőt, a nő a férfit.”

2 pont

4. Melyik irodalmi mű folytatása a mű? Nevezze meg a szerzőt is!

Jonathan Swift: Gulliver utazásai

2 pont

5. Milyen gondolat nyugtalanította a hőst még a hajótörés pillanatában is?

Az életbiztosítás, amelyet nem fizetett be.

1 pont

6. Kicsoda, micsoda?

oiha	Capillária népének a neve
bullok	csökevényes hímek
műkopolyú	eszköz, amely lehetővé tette a víz alatti lélegzést
hidrargirum	higany, a tenger fenekén lévő tóban
Opula	Capillária királynője, a természet tökélye
Kar-kar-ka	a toronyban uralkodó bullok fejedelem
Xa-ra	társadalomtudós és államférfi Halvargóban
goncsargo	kifüstölés, a bullok-ok elpusztítása, természeti csapás

8 pont

7. Miért építenek a bullok-ok tornyokat?

Hogy feljussanak a szárazföldre, mert azt gondolják, hogy ott szabadabb élet van.

2 pont

8. Milyen rögeszme lett úrrá a „szerzón” hazatérése után?

„... nem leszek férfi többé, vagy ha igen, csak azért, hogy felvegyem a harcot az emberi fajta elnyomója és rabságban tartó zsarnoka, a nő ellen – felveszem a harcot, saját fegyvereivel, a közönnyel, a hazugsággal – álruhában, női álarcban férkőzöm közéjük, kilesem titkaikat, és ezeknek birtokában felszabadítom boldogtalan és tudatlan bullok-társaimat.”

3 pont

IV. Németh László: Kocsik szeptemberben

1. Értelmezze a mű címét: Kocsik szeptemberben!

A falusi iskolából 4. osztály után a szülők szekérré ültetik a gyerekeket, ami a városi iskolába viszi őket.

A gyerek főhős célját jelképezik a falun végigrobogó kocsik.

2 pont

2. Mikor játszódik a regény cselekménye?

A két világháború között.

1 pont

3. a) Mi Jó Péter álma?

Tanulni akar, szélesebb körű műveltséget akar szerezni (ki akar emelkedni falusi környezetéből).

1 pont

b) Kik támogatják célja elérésében és hogyan?

- Béni bácsi – nem engedi, hogy a cselédek között aludjon, amikor Fáncon náluk van
- Molnár Imre (Imre bácsi) – vállalja, hogy taníttatja Pétert, gondoskodik róla, a tanulásra ösztönzi a fiút
- Plattkó (rektor, tanító) – felismeri benne a tehetséget, és biztatja a tanulásra

(legalább két név indoklással)

4 pont

4. Mutassa be Jó Istvánt, az apát! Miért nem támogatja fiát álmának megvalósításában? (4-5 mondatban válaszoljon!)

Jó István higgadt és okos gazda, de bizalmatlan és hideg is. Félti, amit elért. Ő is becsüli a tanulást, de azt vallja, hogy tanulni a faluban is lehet, és a falu számára is kellenek az okos emberek (a falunak is szüksége van okos vezetőre). Ezért akarja fiát megismertetni a falusi gazdálkodás minden csínjával-bíjával. Nem akarja, látva a körülötte lévő példákat, hogy fia elkallódjon a városban.

3 pont

5. Péter milyen kétségbeesett lépésre szánja el magát? Miért teszi ezt? Miért hiúsul meg a terve?

Péter kétségbeesésében egy téli éjszakán megszökik Regyena Rudival, a falujukból Fehérvárra elszármazott kertészfiúval. Dolgozni akar, vállalná a nyomort. De érzi, hogy tanulatlan kertészinasként is csak kallódás volna az élete, és amikor édesanyja a keresésére indul, a józan ész és az aggódó anya szavára hallgatva visszatér falujába. Azonban a pillanatnyi vereség nem szegi kedvét.

3 pont

6. Helyettesítse a kiemelt szót a köznyelvi megfelelőjével az alábbi mondatokban!

„Az ugaron maradt földeken...”

műveletlen, bevetetlen

„S ha a kinevetett visszafelelt, szembefordulhatott Magyarország térképével, mely a pellengér helye volt.”

nyilvános megszégyenítés

„A kemence jól izzott közben, s Rudi kihúzhatta a zsarátnokot.”

parázs

„... akkor érkezett... flóber a hátán...”

vadászpuska (kis kaliberű)

4 jó válasz **3 pont**

3 jó válasz **2 pont**

2 jó válasz **1 pont**

7. Értelmezze a következő mondatot!

„... érted kár volna, ha ganés szekérre járnál iskolába...”

Péter nem arra hivatott, hogy csak falusi gazdálkodással foglalkozzon, paraszti munkát végezzen, hanem arra, hogy képezze magát, tanuljon.

1 pont

8. Ki ő?

„... valami szemmel is látható hidegöv vette örül őt a szótlan tevéseben. Ahogy az állatok a meleg gözükkel télen is megsűrítik a levegőt magukon, úgy hígította fel a testével járó légekört a szótlan hidegség.”

Jó István

„A legjobban azonban Sanyit csodálta, irigyelte, sőt gyűlölte az egész Molnár-udvarban..., aki nem tudta a zsoltárt, s mégis mindig igazának kellett lenni. Az udvar lármás lelke őbenne kukorított a legmagasabbat.”

Jó Péter

..... a tanult fiú volt, a bíró úr, akinek a tiszteletére, ha lejött, minden rokonnál kacsák sülték.”

Imre (bácsi)

3 jó válasz **2 pont**; 2 jó válasz **1 pont**

V. William Makepeace Thackeray: Hiúság vására

1. A mű címének első változata ez volt: „Regény hős nélkül”. Vajon miért adhatta ezt a címet a szerző?

Nincs egyetlen, igazi főszereplő, csak több egyenrangú, akik nem felelnek meg a hagyományos értelemben vett hős szerepének.

1 pont

2. Ki kicsoda? Fogalmazza meg röviden az alábbi szereplők egymáshoz való viszonyát!

a) **Rebecca Sharp:** Emília barátnője a nevelőintézetből, aki majdnem a sógornője lesz, később Rawdon felesége, George-ot is elcsábítja, majd Joseph szeretője lesz.

b) **Emília Sedley:** Joseph húga, Rebecca intézetbeli barátnője, előbb George, végül Dobbin felesége.

c) **Joseph Sedley:** Emília bátyja, akinek kezdetben tetszik húga barátnője, feleségül is venné, de végül megfutamodik a házasság elől; később, halála előtt, Rebecca szeretője lesz, rá hagyja vagyona nagy részét.

d) **George Osborne:** Dobbin gyerekkori barátja, Emília jegyese, majd (Dobbin közbenjárására révén) férje, akitől fia születik, miután George hősi halált hal a waterlooi csatában. Közvetlenül a csata előtt azt ajánlja Rebecának, szökjön meg vele.

e) **Rawdon Crawley:** Nagynénjétől nagy örökségre számíthatna, de ezt elveszíti Rebecával titokban megkötött házassága miatt. Később, amikor mindenki számára világossá válik, hogy Rebecca megcsalja, elhagyja őt, s közös gyermeküket bátyja családjára bízta. Katonatársa George-nak és Dobbinnak.

f) **William Dobbin:** A legjobb, leghűségesebb barát: George Osborne az iskolában védelmébe vette, ezért ő később feltétel nélkül kiáll mellette minden körülmények között, anyagilag is segíti, bár látja a hibáit, s reménytelenül szerelmes Emíliába. Halála után ő lesz a kis George keresztapja, Emília védelmezője. Nagyon jól látja Rebecca jellemét, szerepét, óvja tőle barátait. Önzetlen szerelmét a regény végén Emília is felismeri, s feleségül megy hozzá.

Akkor jár pont egy-egy megoldásért, ha legalább 2 másik nevet helyesen kapcsol a versenyző a szereplőhöz.

6 pont

3. Az író úgy vezet végig bennünket a történeten, hogy egyetlen pillanatra sem feledteti velünk, ő irányítja szereplői életének alakulását. Hogyan jelzi ezt már A függöny előtt című bevezetőben is ?

Bábunak nevezi a szereplőket (Becky-bábu, Emília-baba, Dobbin-figura stb.)

1 pont

4. Milyen hatással van Napóleon partra szállása az öreg John Sedley és Emília életére?

Sedley rossz tőzsdei spekulációi miatt tönkremegy, Emíliát ennek következtében elhagyja a vőlegénye.

Csak a válasz mindkét felének megléte esetén adható pont.

1 pont

5. Kiket jellemez a szerző a következő mondatokkal?

a) „Szentül hitt abban, hogy minden, amit tesz, helyes, hogy mindig úgy kell cselekednie, ahogy neki tetszik, és akár a darázs vagy a kígyó fullánkja, gyűlölete felfegyverzetten és méreggel fogadott mindent, ami szembeszegült vele.”

az öreg Osborne

b) „Olyan mereven ragaszkodott a formákhoz, hogy inkább éhen halt volna, mintsem hogy fehér nyakkendő nélkül üljön ebédhez.”

az ifjú Pitt Crawley

c) „Ő volt a legvendégszeretőbb és legkedélyesebb öreg Vesta-szűz, s azt mondogatta magáról, hogy szépség volt a maga idejében.”

az öreg Crawley kisasszony

d) „- Az erkölce elég rossz (.....), de vigye el az ördög, neki van a legjobb száraz pezsgője egész Európában.”

Lord Steyne

4 pont

6. Jellemezze 3-3 szóval/kifejezéssel a következő két szereplőpárost!

a) Becky – Emmy

szellemes, nőies, gátlástalan, kalandor, romlott, számító – naiv, önfeláldozó, ártatlan, tiszta, jóságos, szemérmes

b) George – Dobbin

üresfejű, léha, felelőtlen, büszke, jellemtelen, befolyásolható, vakmerő – szerény, kitartó, önfeláldozó, jellemes, lovagias, derék

Csak a teljes „párokért” adható pont.

6 pont

7. Milyen nagylelkű gesztussal segíti elő Becky Emília boldogságát a mű végén?

Megmutatja neki George hozzá írt (a csokorba rejtett) levelét, amiben azt kéri tőle egy nappal a halála előtt, hogy szökjön meg vele.

1 pont

VI. Kertész Imre – Esterházy Péter: Egy történet

1. Mind a két alkotó mottót írt a művéhez.

Mi a mottója Kertésznek? ima

Mi a mottója Esterházy-nak? Kertész Imrének

2 pont

2. Mi az utazás célja a Kertész-történetben?

- Bécs
- tisztelgő látogatás U. doktornál a kultuszminisztériumban/az osztrák írók magyarra fordításában elért eredményei/az Antropológiai Tudományok Intézetének ösztöndíja (városnév + egy cél megnevezése → 1 pont)

az Esterházy-írásban?

- X./Bécs
- a kiadó meghívása, könyvei idegen nyelvű fordításának ügyében; Dr. *, a kiadó vezetője 50 éves

2 pont

3. Egészítse ki a szöveget tulajdonnevekkel!

„**Keleti pályaudvar**, mintha hirtelen a **Gangesz** partjaihoz érkeznek, épp valamely hindu ünnep alkalmával. Üszkös lábú koldusok, üvöltő zsidórusok, alattomosan fürkész pillantású alkoholisták.”

„Büzfelhő vág be a zárt ablakon keresztül, mintegy atmoszférikus illusztráció gyanánt a szövegben taglalt szkatologikus elemekhez; felütöm a fejem az újságból: **Tatabánya**. Lepusztult, szétmarcangolt, kopáran meredő, végítéletszerű táj, masszív betonfüstölők, csövek...”

„Elutazásom előestéjét jótét telefont kaptam; a szó legtisztább és legeredetibb értelmében kedves telefonáló azt kérdezi, nem volna-e kedvem meghallgatni **Verdi** (szerző) **Requiemjét** (műcím), minthogy történetesen van egy szabad jegye. Így hát elutazásom előestéjén az **Operaházban** (hol) még (...) hallottam.”

„Öltözés közben **Beethoven** (szerző) **Hetedikje/7. szimfóniája** (műcím) szólt, öltözéshez ideális, még az alsógatyámat is fenségesnek éreztem, de nem pökhendiskedni akarnék...”

8 pont

4. Hasonlítsa össze a két vámtiszt viselkedését!

a Kertész Imre-írásban	Esterházy Péter írásában
„Kéri az útlevelemet, súlytalan hangon, szerényen, mint aki semmi jelentőséget nem tulajdonít önmagának	átnézte a táskáját
kirakatja a zsebei tartalmát	cinkosság, ingerült játékosság,
a 3000 schillinget tüstént lefoglalja, elveszi az útlevelet	fáradt, fásult
komor arccal közli, Hegyeshalomnál le kell szállni a vonatról – az ismétlés parancsszerű	figyelmeztetés: ügyeljen a címletre
a tiltakozás nyomán elutasító	
a vámosok utálattal néznek a vétkesre	
eleve bűnöst feltételeztek	2-2 elem 2-2 pont, összesen: 4 pont

5. Az alábbiak közül melyik Kertész, melyik Esterházy következtetése?

„Az élet, lám, utánozza a művészetet, de csakis az olyan művészetet, amely az életet vagyis a törvényt utánozza. Nincs véletlen, minden értem és általam történik, és ha majd bejárom utamat, megértem végre az életemet.”

Esterházy Péter

„Miért hittem, hogy mást tehetek, mint amit eddig tettem? Rabként, a gondolataimat, a tehetségemet, az igazi lényemet eltítkolva éltem eddig, mert jól tudtam, hogy itt, ahol élek, egyedül rabként lehetek szabad.”

Kertész Imre

1 pont

6. Döntse el az alábbi állításokról, igazak-e (I) vagy hamisak (H)!

- I A Jegyzőkönyv hőse a vonaton a 2000 című folyóiratot olvassa.
- H A két írásban visszatérő motívum a „van bennem szeretet”-állítás.
- I 1991. április 26-án kelt a Hegyeshalomban felvett jegyzőkönyv.
- I Kertész felidézi Franz Kafka gondolatát: „az eljárás maga válik ítéletté”.
- H Fejfájással küszködik az Élet és irodalom hőse az utazása előtt.
- H Női név nem fordul elő sem Kertész, sem Esterházy alkotásában.

6 jó megoldás **3 pont**

4-5 jó megoldás **2 pont**

2-3 jó megoldás **1 pont**

VII. Dragomán György: A fehér király

1. A következő állítások mindegyike tartalmaz valamilyen téves információt. Találja meg a hibát, majd írja le helyesen az állítást!

- a) A főszereplő apját azért vitték el otthonról, hogy egy kutatóállomáson dolgozzon.

A fiú apját (államellenes szervezkedés vádja miatt) **munkatáborba vitték a Duna-csatornához.**

- b) A fiú egy évben kétszer, a születésnapján és **karácsonykor** látogathatta meg a nagyszüleit.
A fiú egy évben kétszer, a születésnapján és **a névnapján** látogathatta meg a nagyszüleit.
- c) Dzsátá és társai **Puju** bőrlabdájának visszaszerzéséért és a focipálya használatáért harcoltak a Frunza testvérekkel.
Dzsátá és társai **Nagyprodán** bőrlabdájának visszaszerzéséért és a focipálya használatáért harcoltak a Frunza testvérekkel.
- d) Dzsátá és Szabi eljátszotta **a zsebpénzét** a Bábszínház játéktermében.
Dzsátá és Szabi **az osztálypénzt** játszotta el a Bábszínház játéktermében.
- e) A **testnevelő tanár** kitiltotta a főszereplőt a Haza Védelme csapat foglalkozásairól.
A **földrajztanár** tiltotta ki a főszereplőt a Haza Védelme csapat foglalkozásairól.

5 pont

2. Ki kicsoda?

Párosítsa össze a neveket a leírásokkal! (Írja a megfelelő betűjelet a név elé!)

c)	Gica bá	a) matematikatanár
f)	Nagyprodán	b) a Vörös Kalapács ificsapatának kapusa
b)	Janika	c) a futballcsapat edzője
d)	Miki bácsi	d) öreg, vak katona
e)	Vasököl	e) földrajztanár
a)	Klidész bá	f) a legerősebb fiú a negyedben; kitették az iskolából

6 jó megoldás **3 pont**

4 jó megoldás **2 pont**

2 jó megoldás **1 pont**

3. a) Milyen virággal ajándékozza meg a főszereplő az édesanyját?

Tulipánnal.

b) Milyen alkalomból adja neki a virágokat?

A szüleinek a 15. házassági évfordulójára. (Apja távolléte idején „ő a férfi a háznál”, azért választja a tulipánt, mert az apja ezzel udvarolt az édesanyjának; és tulipánt adott neki akkor is, amikor megkérte a kezét.)

2 pont

4. A következő kérdések a főszereplő születésnapjához kapcsolódnak.

a) Hányadik születésnapját ünnepelte a főhős az „alagút” című fejezetben?

12.

b) Mire utal a fejezet címe? Hogyan függ össze a fejezetcím a fiú születésnapjával?

A gesztenyész alagútra, amit az édesanyja készített a fiú születésnapjára. Ez volt a kedvenc édessége.

c) Mit kívánt a főhős, amikor elfújta a gyertyát?

Azt kívánta, hogy jöjjön haza az édesapja, vagy legalább kapjanak róla hírt.

d) Ki volt Máriusz? Mit adott Máriusz Dzsátának a születésnapjára?

Máriusz egy szegény családból származó (6 és fél éves) kisfiú volt, aki testvéreivel járta a városokat, és vállfákat, facsipeszeket, sodrófákat adott el.

Fakést adott ajándékba.

a-b-c) 1-1 pont; d) 2pont

5. A műben a felnőttek és a gyerekek világát is átszövi a hazugság.

Idézzon fel ezzel kapcsolatban egy-egy esetet! Két-három mondatban fogalmazza meg gondolatait!

a)

Az édesapa azt mondja a fiának, hogy a tenger melletti kutatóintézetbe viszik a kollégái. Valójában munkatáborba viszik a Duna-csatornához. /

Az egyik munkás, Feri azt mondja a fiúnak, hogy az apja fekete himlőt kapott a Duna-csatornánál, és emiatt elengedték, rövidesen találkozni fog vele, de a himlőtől az arca annyira eltorzult, hogy nem fogja felismerni. Valójában a Csákánynak nevezett munkás az, akit a leírás alapján az apjának hisz a fiú.

b) A városi lövészeti versenyen a pionírok parancsnoknőjének a főszereplő azt mondja, hogy ő Horáciú. Erre a hazugságra Vasököl kényszeríti, akinek a motorbiciklijéből korábban ellopta a szelepet, és ez lelepleződött. Az igazi Horáciú kórházba került, mert leesett a lépcsőn. /

Vászile bácsi fiának azt hazudják a fiúk (Dzsátá, Zsolt, Csabi), hogy társadalmi munkára küldték őket az iskolából az agyagbányába. Valójában aranyrögöket akartak szerezni a bányából. / Vászile bácsi fiának azt hazudják a fiúk (Dzsátá, Zsolt, Csabi), hogy szerették az apját, pedig valójában örültek annak, hogy megszabadultak tőle.

Más jó megoldások is elfogadhatók.

4 pont

6. Milyen tanácsot ad a főszereplőnek a nagyapja, amikor utoljára találkoznak?

Azt tanácsolja az unokájának, hogy minél hamarabb hagyja el a várost, sőt a hazáját is.

1 pont

VIII. Fogalmazás

„... a végzet sokszor épp a legnemesebb vállakra rakja legnehezebb terheit...” (Eötvös József)

Egyéni és közösségi sors

Fejtse ki a gondolatait 2-3 olvasott mű alapján! Ügyeljen a stílusára és a helyesírására! Fogalmazása ne haladja meg a három oldalt!

40 pont

Értékelési szempontok

- Hogyan tudta a tanuló megfogalmazni a választott művek lényegét a cím szempontjából?
- Milyen a szöveg felépítése?
- Milyen a stílusa?

Pontozás

A „közepes” szintű fogalmazás pontszáma 20, a „jó”-nak minősíthetőé 30, a kifogástalan, értékes írás 40 pont. Köztes pontszám is adható tartalmi hiány, a szerkesztési és a nyelvhasználati hibák miatt.

Továbbküldhetők a legalább 120 pontot elért dolgozatok.

Köszönjük közreműködésüket!

A versenybizottság